

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

SCOVENECE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P. J.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti.
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

Bollettino No 997

Conquista di posizioni nemiche in Tunisia

**781 prigionieri, 33 cannoni semoven-
ti, 23 cannoni catturati — 97 carri
armati annientati — 33 velivoli
nemici abbattuti**

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica:

Nel settore tunisino, una azione di
carattere locale, oltre alla conquista di posizioni
nemiche, faceva cadere nelle nostre mani 781
prigionieri, 33 cannoni semovenuti, 23 cannoni e
numerosi automezzi.

Nella stessa azione venivano distrutti o cat-
turati 97 carri armati nemici.

In duelli aerei cacciatori germanici abbatte-
vano o distruggevano al suolo 24 apparecchi.
Un altro velivolo, un P 40c americano, era
abbattuto dal tiro di nostri reparti terrestri. Il
pilota, lanciandosi col paracadute, è stato cattu-
rato.

Un caccia inglese è stato fatto precipitare in
mare presso le coste africane da un nostro
aereo-silurante.

Un nostro sommergibile non è tornato alla
base.

Le famiglie dell'equipaggio sono state infor-
mate.

Nel pomeriggio di ieri l'aviazione nemica ha
effettuato incursioni su Napoli e Palermo.
I danni sono ingenti.

Le perdite accertate a Napoli sono di 7
morti, dei quali cinque a Torre del Greco e
quindici feriti tra i civili; a Palermo
vittime finora accertate sono 98 e i feriti 297.

La caccia italiana o il fuoco dell'artiglieria
contro-aerea distruggevano quattro degli apparec-
chi incursori, tre a Napoli e uno a Palermo.

Aerei nemici hanno effettuato incursioni e mi-
ragliamenti su treni e scali ferroviari della Si-
cilia e della Calabria. Quattro feriti.

Presso Scicli (Siracusa) due Spitfirez pre-
cipitavano in fiamme ad opera di nostre batte-
rie. Un terzo aereo veniva distrutto dalla caccia
germanica nel cielo di Trapani.

Quattro nostri velivoli non sono tornati all'
loro base.

Vojno poročilo št. 997

Sovražne postojanke zavzete v Tunisu

**Prijetih je bilo 781 ujetnikov in za-
plenjenih 33 samogibnih topov in 23
topov — 97 tankov uničenih — 33
sovražnih letal sestreljenih**

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na tuniskem odseku je v nekem nastopu
krajnevnega značaja poleg zavzetja sovražnih postoj-
ank padlo v naše roke 781 ujetnikov, 33 samogib-
nih topov, 23 topov in številna avtomobilska vozila.

V letalskih dvobojih so nemški lovci zbili, ozi-
roma na tleh uničili 24 strojev. Še neko drugo le-
talo, ameriški P 40c, so zbili naši kopenski oddel-
ki. Pilot, ki se je spustil s padalom, je bil zajet.

Neko naše torpedno letalo je ob afriški oba-
li sestrelilo v morje eno angleško lovsko letalo.

Ena naša podmornica se ni vrnila v oporišče.
Družine članov posadke so bile obveščene.

Včeraj popoldne je sovražno letalstvo izvedlo
napade na Napoli in Palermo. Škoda je ve-
lika. V Napoliu ugotovljene izgube znašajo med
civilnim prebivalstvom 7 mrtvih, med njimi 5 v
Torre del Greco in 15 ranjenih.

V Palermo znašajo doslej ugotovljene žrtve 98
mrtvih in 297 ranjenih.

Italijanski lovci so skupno s protiletalskim top-
ništvom sestrelili 4 napadajoča letala, 3 v Napoliu
in enega v Palermo.

Sovražna letala so napadla in obstreljevala
vlakne ter železniška skladišča v Siciliji in Ka-
labriji. Štiri osebe so bile ranjene. Pri kraju
Scicli (Siracusa) sta treščila na tla dva Spitfi-
reja, zadeta od naših topov. Tretje letalo so uni-
čili nemški lovci na nebu nad Trapanijem.

Štiri naša letala se niso vrnila v svoja oporišča.

Zgodovinska naloga evropskih narodov

Berlin, 16. februarja. Razni nemški listi vzpo-
bujajo več držav, ki so še izven spora ter izjav-
ljajo, da bo zgodovina nekoč zahtevala obračun od
vseh evropskih držav ter bo sodila njihovo obna-
šanje v sedanjih odločitvah. »Schwedische Tages-
zeitung« poudarja, da navdaja narode, ki se borijo
skupno z Nemčijo v ruskih starih in sam nezmo-
ljiv sklep: če je kateri izmed njih v preteklosti stal
v ozadju ter ni dal svojega polnega prispevka, mu
je bila dramatična epopeja pri Stalingradu spodbu-
da, ki je že začela roditi svoje sadove. »Völkischer
Beobachter« posveča daljši članek Franciji, kjer pri-
kazuje Francozom, da bi tudi njih pogazil boljševi-
ški nestor, kakor hitro bi ga nemške in zavezni-
ške armade ne mogle ustaviti ter uničiti.

Obvezno delo v Franciji

Pariz, 16. februarja. AS. Poročajo, da so bile
zaokazane od francoskih oblasti prijave vseh
Francozov, rojenih med 1. januarjem 1912 in 31.
decembrom 1931. Včeraj so se navedene osebe
začele prestavljati občinskim uradom, kjer prebi-
vajo. Štetje se izvaja z uporabo zakona o ob-
veznem delu v Franciji.

Nadaljnji obrambni boji na vzhodu

**Velike sovjetske izgube na doneškem področju - Žilavi boji pri Harkovu
Včeraj so zgubili boljševiki skupno 157 oklepnih voz**

Hitlerjev glavni stan, 16. februarja. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Težki obrambni boji na vzhodnem bojišču so
trajali tudi včeraj dalje. Z maskiranimi napadi
oklepnih in pehotnih sil je sovražnik nadaljeval
svoje poskuse za prodore.

Na bojišču pri kubanjskem mostišču
je bilo samo bojno delovanje krajevnega pomena.
Brezuspešni poskusi sovražnika za obkrožitev
na področju Donca so mu prinesli velike izgube
oklepnih vozil in ljudi.

Na prostoru pri Harkovu so Sovjeti napa-
dili z daleko premočnimi silami postojanke naših
žilavo se borečih divizij. V borbi s sovražno peho-
to, ki je vdrla v zunanje kraje mesta, je bilo 20
oklepnih voz uničenih.

Napadi, ki jih je sovražnik naperil proti nem-
skim postojankam severno od Kurska, so bili
razbiti. Krajinski vdori so bili zaustavljeni.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera je
sovražnik spet začel svoje napade s številnimi
oklepnimi vozili in močno topniško pripravo. Tu-
kaj kakor tudi med Volhovom in Ladoškim jeze-
rom, so bili vsi poskusi, da bi prodrl našo fron-
to, razbiti deloma v strnjem obrambnem ognju,
deloma pa v ogorčenih borbah iz bližine, pri čem-
er je bilo uničenih 93 oklepnih voz.

V včerajšnjih borbah na vzhodnem bojišču so
boljševiki vsega izgubili 157 oklepnih voz.

V Tunisu so nemško-italijanske čete z uči-
nkovito podporo letalstva napadle sovražnika in ga
vrgle s hudimi izgubami padlih, orožja in vojne-
ga materiala proti zapadu v gorovje. Mnogo vozil,
23 topov in 97 oklepnih vozil je bilo uničenih ali
zapljenih. Nemški lovci so dosegli 20 zmag v zra-
ku in zažgali več letal na tleh.

Posamezna angleška letala so ponoči izvedla
vzmemirnevalne plete nad zapadno Nemčijo.

Ob obali Rokavskega preliva je sovražnik
včeraj po lovski in protiletalski obrambi izgubil 5
letal, med njimi tudi težke bombnike.

Berlin, 16. februarja. AS. Iz vojaških poročil,
ki so zadnjo noč prispela iz vzhodnega bojišča,
se je izvedelo, da se s skrajno silovitostjo na-
daljuje bitka, ki poteka na severnem delu vzhod-
nega bojišča med Volhovom in Ladoškim jeze-
rom, kjer je bilo zadnjih 24 ur mnogo uspehov
med sovjetskimi tankovskimi oddelki ter med
skupinami nemških strelcev ter protitankovskega
topništva. Na eni sami točki tega odseka je bilo
uničenih ali onesposobljenih 18 velikih sovražnih
tankov. V zadnjih 5 dnevih je bilo na odseku
enega nemškega armadnega zbora uničenih 75
nasprotnih tankov. Nemško letalstvo je bilo zelo
delavno na celotnem bojišču ter je šestkrat nudilo
oporo kopenskimi bojem in je zapletlo v trde boje
skupine sovražnih bombnikov. V zadnjih 24 urah
je bilo sestreljenih 21 nasprotnih strojev. Severno
od Kurska so imeli sovražniki zelo krvave izgube
pri svojih poskusih, predreti skozi nemške črte.
Na bojišču severno od Orla so se z veliko močjo
obnovili sovražni ofenzivni nastopi, ki so bili ne-
kaj dni prekinjeni. Več sovražnih polkov je iz-
vajalo napade, vendar pa ni moglo doseči nika-
kega uspeha. Nemška obramba je hudo zdelala
napadalec, ki so imeli na bojišču 1300 mrtvih,
6 tankov, 12 topov ter velike količine pehotnega
orožja.

Finski odsek

Helsinki, 16. februarja. AS. V zadnjih 24
urah so Sovjeti na južnem odseku bojišča v
vzhodni Kareliji izvedli močan napad, ki je sle-
di močnemu ognju vseh vrst topov. Sovjetske
napadalne čete, ki so šle pred glavno napa-

Junaštvo madžarskih čet na vzhodu

Budimpešta, 16. februarja. AS. Madžarske čete
skupno z zavezniškimi četami junaško sodelujejo
pri tekoči obrambni bitki na vzhodnem bojišču.
Številni so vzgledi poguma in junaštva, ki ne ka-
žejo le visoke morale madžarskih čet, marveč tudi
njihovo bojno sposobnost. Madžarska propagan-
da kompanija popisuje zlasti tale značilne dogodke:
Neka madžarska enota, sestavljena iz različnih
specializiranih skupin, je v tesnem sodelovanju z
dvema nemškima divizijama dobila povelje, naj na-
pade neko sovražno višino. Diviziji sta prešli v
napad, ogenj obojestranskega topništva pa je po-
stajal vedno hujši. Poveljnik madžarskih čet na
vzhodnem bojišču general Jani je vodil boje v prvi
bojni vrsti. Ko je bil manevr v polnem razvoju,
je dobilo poveljstvo sporočilo, da se ob bokih in
za hrbtom nahajajo sovjetske čete. Da bi si zago-
tovili uspeh, so se Sovjeti zatekli k neplemeniti
prevari: njihovi vojaki so si oblekli uniforme nem-
skih vojakov. Zaradi tega novega položaja je po-

veljstvo zaukazalo preustroj svojih sil in zapove-
dalo, da se mora za vsako ceno doseči soedni kraj.
Oklepna madžarska skupina naj bi odprla pot sko-
zi sovražni obroč, za njimi pa naj bi šlo protitan-
kovsko topništvo, poljsko topništvo ter obe pehotni
diviziji e pionirskimi in drugimi specializiranimi
oddelki. Sovražniki, ki je obkolil te oddelke, je bil
napaden. Razbesnela se je silovita bitka. Navzlic
sovražnikovih številnih premoči so madžarski oklep-
ni oddelki, ki so imeli na tankih mnogo ranjenih
vojakov iz prejšnjega spopada, po trdih bojih iz-
siliili predor, ki so ga z nezadržimi napadi na nož
razirili nemški ter madžarski pešci. Madžarska
oklepna divizija je tako skupno z obema pehotnima
divizijama dosegla določeno vas ter rešila topni-
štvo in se pridružila glavnini zavezniških sil. To
je eden izmed mnogih svetlih primerov junaštva
ter nov dokaz tesnega prijateljstva med zavezni-
škimi enotami, ki pogumno branijo Evropo pred
boljševiškim vdorom.

Sovjeti niso dosegli nameranih strateških ciljev

Berlin, 16. febr. V zadnjih 24 urah je zavzela
ogromna obrambna bitka na vzhodu gigantski ob-
seg. Strahotnemu novemu sunku sovjetskega va-
ljarja nudi protiboljševiške sile najzagrizenjši
odpor in zaradi tega odpora je bil sovražni zagon
zadržan ter tu in tam tudi zlomljen.

Na nekaterih mestih so Sovjeti dosegli za-
rad velikankega števila premoči, ne da bi se jim
posrečilo uresničiti odločilne strateške cilje, to je
obkolitev in uničenje umikajočih se nemških sil.
Po sedanjem stanju stvari ne sme zaslediti neka-
terih središč, ki so še pred kratkim časom delala
videz življenjske važnosti, povzročati nikakih skr-
bi. Je naravna posledica nujnosti, ki jih narekuje
premikajoča se vojna. Kadar je padla odločitev o
elastični obrambi, kakšna žrtev, čeprav je bolela,
ne sme povzročati težav. Sicer pa so bili v ena-
kem položaju Rusi preteklo poletje, ko so morali
uporabiti enako taktiko ter so se umaknili proti
Volgi in Kavkazu.

V pristojnih berlinskih krogih po pisanju li-
sta »Deutsche Allgemeine Zeitung« z zaupanjem
gledajo na bodoči razvoj dogodkov. — Elastična
obramba se razvija po določenih načrtih in so-
vražnik je na nobeni točki ni mogel zavreti. V
zvezi s poročilom o zasedbi Rostova in drugih kraj-
jev poročajo, da izguba tega ali onega kraja po-
loži bistveno ne more spremeniti. Važno je, da
Sovjeti niso mogli doseči predvidenih in strateških
ciljev in končno da ne morejo izvesti dokončnih
in odločilnih uspehov. V zvezi s tem je tudi zna-
čilno priznanje Moskve, da so Nemci in zavezniški
sistematično izpraznili vsa središča, ki so jih do-
slej zasedle boljševiške čete.

Turčija hoče ostati nevtralna

Carigrad, 16. febr. AS. Churchillov govor
je dal turškemu časopisu priložilo, znova enodušno
poudariti, da hoče Turčija ostati nevtralna, pa naj
se pripeti kar koli, pa naj kdo skuša nanjo izva-
jati kakršne koli pritisk. Turški časopisi pišejo o
raznih dogodkih v sedanjih vojni ter govore o pri-
govarjanju Turčiji, naj bi tudi ona šla v vojno.
Zdaj vsi priznavajo nujnost, da mora Turčija osta-
ti nevtralna. Časopis »Tasviri Efkare« poudarja, da
Churchill ni dejal, da bi bil kaj zahteval od Tur-
čije, ter piše, da nihče tudi nima pravice od Tur-
čije kaj zahtevati, zakaj Turčija se bori za neod-
visnost, da bi se rešila tujega vpliva. List »Vatan«
trdi, da Turčija smatra vojno le kot neko nujno
zlo. Turčija, ki v zemljepisnem oziru predstavlja

most med Evropo, Azijo in Afriko, hoče biti tudi
v političnem oziru most med starim svetom in
novim, boljše bodoče človeško družbo. »Dümmüret-
pa« se zadovoljuje z ugotovitvijo, da je potreba po
turški nevtralnosti doslej bila na splošno pri-
znana ter ta uspeh pripisuje strnjnosti turškega
naroda in modremu vodstvu predsednika turške
republike. Časopis »Tasviri Efkare« poudarja na-
sprotje med Churchillovim in Rooseveltovim go-
vorom. Churchill javno oznanja napade na Evro-
po kot začetek zavezniške ofenzive, Roosevelt pa
zatrjuje, da je treba najprej napasti Japonsko. —
Člankar pravi, da je Angliji pač na tem, da se
reši nevarnosti, ki ji preti od osi in je zato zado-
voljna s sovjetskimi vojaškimi nastopi, dočim

dajoče pehote, so bile zaustavljene in krvavo
odbite po srditem dve uri trajajočem boju. Isto-
časno je finski topništvo z zapornim ognjem in
z razbijanjem sovražnikovih postojank v zaledju
zadalo krvave izgube rdečim edincem, ki so se
pripravljale za nadaljne boje. Od sinoči je bilo
v Helsinkih 7 letalskih alarmov.

Junaška smrt nemškega generala

Berlin, 16. februarja. Iz pristojnega vira po-
ročajo, da je 1. januarja 1943 padel v boju v Tu-
nisu nemški brigadni general Wolfgang Fischer,
poveljnik neke oklepne divizije, odlikovan s hra-
stovim listom.

Berlin, 16. februarja. Poročnik pilot Hans
Ulrich Ruedel, poveljnik nekega roja strmoglav-
cev je izvedel te dni svoj tisoči vojni polet. To
je prvi nemški pilot, ki je izvedel tolikšno šte-
vilo poletov proti sovražniku.

Prispevek fotokinografskega središča za vojno

Rim, 16. februarja. AS. Foto-kinematografsko
središče kr. letalstva, ki je trdno in hkratno
vključeno v obsežno telo propagande ob vojnem
času, opravlja posebne naloge, ki mu jih zaupa-
jo, in to z uspehom, ki hkrati razodeva resnost pri-
prave in moč uspehov. Danes se ta ustanova zdi
življenjski živni vozle vsega propagandističnega
sestava, ki ga je Italija uporabljala ob začetku voj-
ne. Morda je tudi brez nadaljnega ena najvažnej-
ših in najbolj bistvenih in propagandnih sestavin,
v kolikor se njegovo bleščeče delovanje nadaljuje,
ali včasih naravnost preseneča, ko povzroča vedno
večje in toplejše sodelovanje občinstva pri vojnih
dogodkih. Foto-kinematografsko središče, piše list
»Vie dell' Arie« je podrejeno naravnost kabinetu
letalskega ministrstva. Ker je naravnost zvezano
z vojnimi osrednjimi organi, je prvenstveno važno
za vodstvo in izvajanje propagande, ki je moderno
živa. Ti organi so ministrstvo za ljudsko kulturo,
zunanje ministrstvo, narodni zavod »Luce« itd.

Dnevnik in revije dobivajo točno in le nekaj
ur po vojnih dogodkih naravnost ali pa po zavodu
»Luce« vse potrebno. Kar se tiče kinematografskega
materiala, je pot do občinstva morda še
krajša. In zares razpolaga kinematografsko sredi-
šče s tehničnim odsekom, ki je zelo popolno in
sposobno za naglo razvijanje. Tak film primerno
izberejo in ga pošljejo zavodu »Luce«, ki ga upo-
rabi v svojih dvotedenskih žurnalih ali pa ga za
posamezen dokumentaren film, ki izide v posebni
izdaji ob kakem posebnem dogodku (kakor n. pr.
dokumentarni film »Italijanska letala proti an-
gleškim ladjam« — film o letalski pomorski bitki
pred Pantelirjo 14. in 15. junija 1942). Za raz-
voj in izvedbo programa je delo pri kinemato-
grafskem središču razdeljeno na tri odseke: izde-
lovalni, letalni in tehnični odsek.

Presenečeni angleško-francoski častniki

Tunis, 16. febr. AS. Na področju Murade je
založila noč skupino angleških in francoskih
generalštabnih častnikov, ki so se podali na
ogled proti italijansko-nemški bojni črti. Zajeli
so jih vojaki neke osne predstraže.

Sovjetske zahteve po baltskih državah

Buenos Aires, 16. febr. AS. Sovjetsko ve-
leposlaništvo v Washingtonu je dalo v angleškem
prevodu v javnost članek, ki je izšel v moskovski
»Pravdi« 8. februarja in ki odločno potrjuje so-
jetske zahteve po Besarabiji, Letonski in Estoniji.
Washingtonski diplomatski krogi razlagajo ta čla-
nek kot izraz stališča, ki ga je doslej posredno
zavzemala Rusija.

Milano, 16. febr. AS. »Corriere della Sera«
s svoje strani komentira pisanje sovjetskega
lista »Pravda« o sovjetskih zahtevah po Besa-
rabiji, Estoniji in Letonski. List poudarja, da
je to trd nauk za Anglosase in razočaranje za
vse tiste, ki upajo ali zaslepljeni zatrjujejo, da
je postala Sovjetska Rusija demokratska drža-
va ter prijateljica malih narodov. Roosevelt in
njegovi trabant bi morali biti popolni neved-
neži, če bi gojili v tem pogledu še kake utvare.
Kakor so osni narodi vedno poudarjali sovjet-
ski imperializem, ne more nicesar zavidati an-
gleškemu ali amerškemu imperializmu z edino
izjemo, da je manj hinavski.

Kairo noče priznati Sovjetov

Ankara, 16. febr. AS. Iz Kaira se je izvedelo,
da je v odgovoru na angleški pritisk na Egipt,
naj sklene redne diplomatske zveze s Sovjetsko
Rusijo, predsednik egiptovske vlade Nahas pa-
ša sporočil, da to vprašanje za njegovo državo
ni tako nujno in da mora vlada v tem oziru
posvetiti največjo pažnjo stališču egiptovskih
strank do tega predloga. Naraščajoče podtalno
delovanje Moskve na Bliznjem vzhodu je po-
večalo egiptovske sumnje in obotavljanja.

Amerika in Sovjeti

Lisbona, 16. februarja. AS. Več kot značilen
znak nasprotja obstoječega med zavezniški ter bo-
jazni, ki jih vzbuja Sovjetska Zveza v Zdrže-
nih državah, je vsebovan v članku znanega časnika
Kroeka v »News Times«.
Kroek piše, da morajo Zdržene države nujno imeti veliko ar-
mado, vsaj takšno kot je sovjetska ter nadaljuje:
Treba je preprečiti, da bi zmagovita Sovjetska
Rusija postala gospodarica Evrope in bi narodu
narekovala svoje zakone. Po vojni bo še bolj
potrebno, da bomo oboroženi do zob.

Zdržene ameriške države pripisujejo malo po-
mena Sovjetom in evropskemu vojnemu prizori-
šču, zakaj čutijo se zlasti ogrožene po Japonski.
Na koncu svojih izjavaj piše članekar v omeje-
nem turškem listu, da si je Roosevelt zastavil
nalogo, pognati osne sile iz Afrike, dočim naj bi
bili poskusi za vdor v Evropo prepuščeni Angliji.
Skratka, članekar ugotavlja, da se interesi obeh
anglosaksonskih držav križajo

Junaki nove Evrope

Vojna ne sestoji iz samih zmag. Prav zato, ker je sreča opotečala, ker je težko dosegljiva, imajo pravico do nje samo najodličnejši vojaki. Zmaga brez trpljenja ni zmaga. Nemški narod in vsi narodi nove Evrope čutijo prav sedaj, ko se dozdeva, kakor da bi morda nasprotovale njihovi moči, da je na vidiku gotova zmaga. »Völkischer Beobachter« piše med drugim: »Mi smo zdaj brez dvoma v najhujši borbi, in prav zato smo si svesti, da smo že obvladali borbo proti tistim navalom, ki so se vrgli na nas v stropi. Boljševiki so niti enkrat ni posrečilo, da bi nam naše čete spravili v beg brez discipline. Borile so se in imele res izgube, a povsod so si utirale pot naprej in dasi ko povsod boljševiki zastavljali zapreke, so bili krvavo odbiti.«

Vprav v sedanjem poteku bojev na vzhodnem bojišču nastaja vprašanje, ali niso uspehi nemških in zavezniških čet večji, kot pa boljševiki, ki se mečejo v bitke ne glede na svoje silne izgube? Nemška taktika je v tej zimi ondi taka, da čim bolj računata s tem, da navzlic hudim bojem prihrani čim več življenj in orožja.

Odlična disciplina

V vojaških krogih so pripravljani, da bo trajal boljševiški naval nemara še kakih pet tednov. Nato bo nastopila odjuga, tla bodo razmečena in močvirna in vsako eventualno napredovanje bo onemogočeno.

Ko bo nastopilo lepše in suho vreme, pa bodo privrele na bojišče najodličnejše, najbolj preizkušene nemške čete, opremljene s bojnim materialom, ki je izdelano v številnih orožarnah Evrope, in dosežene bodo nove velike zmage.

Navzlic temu, da so pridrvele boljševiške čete v svojih napadih s takim silnim aparatom, ne meče se za izgube ljudi in hektometre uničenih tankov, pa se disciplina v nemških in zavezniških vrstah ni niti malo spremenila. Sleheri vojak je na mestu, zavedajoč se svoje dolžnosti, in niti enega primera ni bilo, da bi bilo vojaštvo odreklo pokorščino. Ostalo je zvesto poveljem svojih častnikov in jih je izvajalo do pice natančno. Usoda boljševiških armad pa je zdaj zaznamovana z začasnimi

uspehi, ki bodo skopneli s snegom vred že v nekaj tednih.

Hrabrost pionirjev

Poznamo številne primere vprav blesteče se hrabrosti nemških vojakov na vzhodni fronti in zlasti so se odlikovale pionirske čete.

Pionirji so tisti, ki zmeraj poslednji odidejo s svojih postojank. Oni so tudi tisti, ki nikoli ne popustijo. Umika se lahko topništvo, motorizirane čete, pehota, vsi, a pionirji ostanejo. Pionirji dajejo garancijo za to, da se umik — ali napredek — izvrši zanesljivo, v redu in varstvu. Oni so porok, da se ne izgubi moštvo in ne orožje in da ne pride v roke sovražnika. Saj imajo vprav pionirji v svojih rokah tehniške vode obveščevalne službe, mostove, pota itd. In oni tudi ob kakem umiku poskrbijo za to, da je vse prej porušeno, preden prispe sovražnik in da ne dobi nikakršnega plena v svojo last.

Neomajno junaštvo polkovnika

Bojišče je bilo stisnjeno v neki soteski, okrog in okrog na višinah je divjal sovražnikov ogenj. Polkovnik tistega polka, ki se je ondi bojeval, se s svojim tankom nikakor ni mogel spraviti do mostu. Okrog njega je bila neskončna mešanica oklepnikov, vojakov, ranjenih in ubitih, strojne in topov. Slednjič je opazil, da je ostal sam samcat s svojim tankom na pozorišču. Hkrati je nastal silen snežni metej, ki je bila vsa soteska en sam snežni oblak, ki je v njem z vsemi furijami divjala burja. Polkovnikov tank je plamtel samih strelcov iz strojniških žrel, in tako bojujoč se, se je prelinil do mostu, kjer so že čakali pionirji, da most spustijo v zrak. Vsenaokrog je bil sneg poškopran s krvjo. Polkovnikov tank je srečno prevozil čez most in čim je bil na drugem bregu, je zabobnelo in mostu ni bilo več. Tako je sovražnik ostal brez moči na onem bregu in ni mogel zaseči niti tega tanka. Nemški vojak je še enkrat zmagal. Njegov odpor se je utegnil še bolj ojačiti in postati še tem močnejši, tako da so se lahko v mnogih točkah ustalili. To so je posamezni drobci iz tisoč in tisoč epizod blestečega se junaštva nemških in zavezniških čet na vzhodnem bojišču. (Il Gazzettino)

Nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncema Ostanek Josipu in Mariji, Dob 5, občina St. Vid pri Stični, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Uvedba rabe taksnega papirja z vodnim tiskom

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo uredbo:

Člen 1. Razširja se na Ljubljansko pokrajino raba taksnega papirja z vodnim tiskom po 2, 4, 6, 8, 12, 18 in 24 lir za civilnopravna, upravna, sodna in trgovinska opravila.

Papir je enak onemu, ki se uporablja v drugih pokrajinskih Kraljevine, kot pola ali kot pol pola in ima pod vtisnjenim kolkom v italijanski in slovenski besedilo: »Ljubljanska pokrajina«.

Člen 2. Spodaj naštetih pisni opravki se na ozemlju Ljubljanske pokrajine mimo plačila etalnih, postopnih in sorazmernih taks po veljavni zakonodaji bivše Jugoslavije že takoj ob svojem pričetku zavezanec sledi kolkovini:

1. po 6 lir za vsako polo:

a) prepisi episov v civilnopravni in upravni javni obliki in overjene zasebne vloge, ki se vlagajo pri davčnem uradu zaradi predpisa in izterjave takse; b) drugi izvirnih neoverjenih zasebnih vlog, ki se vlagajo pri davčnem uradu zaradi predpisa in izterjave takse; c) ponudbe k dražbam, licitacijam in natečajem vobče; d) vloge, prošnje in pritožbe po upravni ali izvensodni poti, ki se vlagajo pri vladnih oblastvih in uradih in krajevnih javnih upravah; e) vsi odpravki, potrdila, izpričevala, privolila, dovolila, dopustila in drugi spisi, ki jih izdajajo vladna oblastva, javne uprave in funkcionalni javni uradi, za kakršne koli namen; f) potrdila, zapisniki, prošnje in izjave, posvedočbe, oglasi oclivcev in vsak drug spis v izvirniku ali prepisu, ki se nanaša na osebni stan ali na stanje ali razmere oseb, kakor tudi za vsa potrdila, izjave in izpričevala, ki jih izdajajo cerkvena oblastva, če se nameravajo porabiti za civilnopravne namene; g) zaprosbe ali prošnje, ki se vlagajo zaradi vpisa v zemljiške knjige za nepremičnine in enakovredne pravice, kakor tudi prošnje za izbris ali za zaznambo takih vpisov; h) vpisne knjige, ki jih morajo hotelirji, gostilničarji in drugi imetniki gostinskih obratov po veljavni zakonih in pravilnikih voditi zaradi vpisovanja oseb, katere prenočujejo;

2. po 8 lir za vsako polo izvirnikov in prepisov:

a) vsi zapisi, sestavljeni po javnih notarijih ali upravnih funkcionaljih; b) zasebni spisi o pogodbah vseh vrst ali njih razvezi, o zadolžitvah, privolitvah in podobnih dogovorih ali s popisi in inventarji, ki se dokazila med podpisanimi strankami; c) vsi spisi, navedeni pod črko d) prednje številke, če so naslovljeni na ministrstva, na upravno sodišče ali na Visokega komisarja zaradi pritožbe zoper odredbe kakršne koli vrste, ki jih izdajo krajevna oblastva ali upravne ustanove; d) avtentični prepisi episov in zapisov, katerih izvirniki niso ostali pri notariju; e) posvedočbe pred občinskimi oblastvi v drugih stvarih, razen o osebnem stanu; f) prepisi in izvlečki iz knjig o osebnem stanu, najsi jih vodi kolikoli; g) vsa dopustila, potrdila, dovolila, privolila, izjave in izvlečki iz vpisnih knjig, ki jih izdajo oblastva javne varnosti; h) sodni oglasi in druge objave, ki se morajo po civilnopravnih in trgovinskih zakonih objavljati v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino;

3. po 12 lir za vsako polo:

obtožnice za kaznivá dejanja zasebne obtožbe in spisi ter zapisniki o umaknitvi obtožbe, tudi brez obtožbenice pritrditve. Vsakršne kolkovine so oproščeni izvirniki in prepisi javnih listin in zasebnih zapisov o odplatnih ali neodplatnih prenosih kmetijskih posestev med živimi, kamor spada kmetka lastnina vsakršne vrste, v vrednosti ne nad 1000 lir.

Člen 3. Če se plača takse v kolkih, jih lahko uničijo davčni uradi z dnevnim pečatom, notariji ali javni uradniki s svojim uradnim pečatom ali pa stranke neposredno s tem, da zapisejo ali vtisnejo čeznje dan. Prepovedano je zapisati na leto takšno polo bodisi v izvirniku ali kot prepis dve ali več opravi, zavezanec taksi za uporabo taksnega papirja, četudi sta prvo opravilo ali prvi zapis samo začeta, izvzemši primere, ki so določeni v civilnopravnih in trgovinskih zakonih. Prav tako je prepovedana raba kakršne koli vrste taksnega papirja ali kolkov, preduradenih glede vtisnjene kolk, vodnega tiska ali obmerov. Spisi ali zapisi, se smejo pisati kot nadaljevanje drugih spisov, napisanih na taksnem papirju ali na navadnem, toda kolkovanem papirju, naleptiti pa je treba zadnje kolke ob pričetku dodanega spisa ali zapisa in jih uničiti s tem, da se zapiseča čeznje datum in podpis ene izmed strank. Overjenje podpisov kakršnega koli zapisa ali spisa je dopustno na tistem listu, na katerem je podpis, ki naj se overi, če je za list plačana dolžna kolkovina. Kdor krši določbe tega člena, se kaznuje z globo od 10 do 100 lir, najmanj pa s 5 lirami.

Člen 4. Na taksnem papirju z vodnim tiskom se ne sme napisati več vrst, nego je zahtevanih, ali pisati zunaj črt in okvira listov, z izjemo spisov in

zapisov, ki se natisnejo ali pa litografirajo, pri katerih pa vsaka tiskana ali litografirana cela pola ne sme imeti več ko 120 vrst. Izvirniki in prepisi civilnopravnih, upravnih, trgovinskih in sodnih spisov, napisanih na taksnem papirju, tudi če so tiskani ali litografirani, ne smejo imeti v nobeni vrsti manj ko 14 in ne več ko 28 zlogov, razen če se izravnavajo presečki in manjki zlogov med raznimi vrstami spisa. Če se kršijo dolžnosti, predpisane s to naredbo glede spisov in listin, ki se zapisejo na taksnem papirju z vodnim tiskom ali se taksirajo z nalepljenjem kolkov, se izreka globa od 10 do 50 lir. Kršitve ni, kadar je dokazano, da je bilo taksiranje zaradi naglice opuščen ali nezadostno, da ni bilo mogoče nabaviti taksnega papirja ali potrebnih kolkov in če se to izrečno navede v besedilu spisa in se ta v petih dneh predloži pristojnemu uradu za ureditev take.

Taksa na menice in vrednostne papirje.

Člen 5. Postopna taksa na menice in druge trgovinske vrednostne papirje se določa takole:

1. na menice trgovcev, izdane in plačljive v Ljubljanski pokrajini, z dospelostjo ne nad en mesec: 0,50 lire za vsakihi tisoč lir ali ulomek tisoča lir; 2. na menice in druge trgovinske vrednostne papirje, z dospelostjo ne nad štiri mesece:

	do 200 . . .	taksa 200 . . .
nad 200 . . .	400 . . .	0,80
400 . . .	600 . . .	1,20
600 . . .	800 . . .	1,60
800 . . .	1000 . . .	2,00

za zneske nad 1000 lir ulomek tisoča lire; taksa 1200 lir za vsakihi tisoč lir ali ulomek tisoča lir;

(Dalje prihodnjič)

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško sodišče Višjega poveljstva Oboroženih sil Slovena-Dalmazia oddelek v Ljubljani je izreklo naslednjo

obsodbo

Lesarja Janeza, sina Janeza in Ivane Ambrožič, rojenega v Danah 22. oktobra 1908, stanujočega v Ribnici, delavca v zaporu, ki je bil

obtožen naslednjih dejanj:

a) sodelovanja v prevarni družbi (čl. 4 Ducejevega razglasa z dne 3. okt. 1941), da je sodeloval v Ribnici pred 2. avgustom 1942 v družbi, ki je imela namen na prevarni način izpremeniti, gospodarske, politične in socialne ustanove v državi;

b) članstva v oboroženi tolpi (čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. oktobra 1941), da je v istih časovnih in krajevnih okoliščinah sodeloval v oboroženi tolpi, kar je imelo iste cilje kot so navedeni v prejšnjem odstavku;

c) vohunstva (čl. 257 kazenskega zakonika), da je v navedenih okoliščinah preskrbel vesti v svrhu vojaškega vohunstva, ki bi morala v interesu državne varnosti ostati tajne;

d) obrekovanja (čl. 358 kazenskega zakonika), da je dne 27. julija 1942 z izjavami vojaški oblasti obtožil Kluna Ludvika, sina Antona, Arka Franca, sina Franca, Gornika Martina, sina pok. Martina, in Campo Joža, sina Simonovega, da so bili aktivni partizani, čeprav je vedel, da so bili nedolžni;

e) štirih umorov z obtežilnimi okoliščinami (čl. 48, 575, 576 in 61 št. 2 kazenskega zakonika), ker je v navedenih krajevnih in časovnih okoliščinah po prednjih odstavkih povzročil smrt Kluna Ludvika, Arka Franca, Gornika Martina in Campe Jožeta.

Sodišče proglašja Lesarja Janeza krivega zločinov pod črkami a, d in e in ga je zaradi tega obsodilo na smrt s vsemi zakonskimi posledicami.

Nadalje je odredilo objavo sodbe v izvlečku in enkrat v dnevnikih »Slovenec« in »Jutro« v Ljubljani.

Vojaško vojno sodišče je spoznalo Brinovec Marijo, hčerko Franca in Franciške Strniša, roj. v Mirnem dolu 16. febr. 1904, bivajočo pri Sv. Gregoriju 14, zasebnico, krivo premišljenega umora ter jo zato obsodilo na dosmrtno ječo z vsemi pripadajočimi posledicami. Obsojenka je bila obtožena, da je bila aprila 1942 članica oborožene tolpe, ki je imela namen, da s orožjem skuša prevreči socialno, gospodarsko in politično uredbo v državi; obtožena je bila tudi, da je dne 23. IV. 1942 skupaj z drugimi neznanimi ljudmi premišljeno povzročila smrt Kerna Matevža s strelji, da bi na ta način prikrila pripadnost pri oboroženi tolpi. Vojno sodišče je za zločina pripadnosti pri oboroženi tolpi oprostil zaradi pomanjkanja dokazov. Obsodilo pa jo je zaradi umora. To obsodbo naj »Slovenec« objavi enkrat v izvlečku.

Gospodu s Pokluške baite

Se kot otrok sem ga poznal iz Linhartove ulice, vedel, da je gospod sadjarski nadzornik... 1. 1935 pa sva se spoznala boljše. Bohinj je že od časa, ko je že kot učitelj v Bohinjski Bistrici vtepal učenost malim porednežem, vzljubil z vso dušo. Za stara leta si je na Poklukki postavil Pokluško bajto, kakor je imenoval svojo vilo, sosedo Sport hotelu.

Tovariši so napisali že mnogo lepega o njem, o G. Martinu Humeku, sadjarju in vrtnarju, čebelarju... Jaz sem ga vedno gledal kot moža žive, globoke vere, ki se je pri vsem svojem delu, tako zelo povezanem z naravo, ravnal po nauku, ki je vklesan na kapelici sv. Antona na Goreljku: »Priroda nam je vodnica k Bogu...« Težko je bilo prihajati v poletnih vročih dneh vsako nedeljo in praznik k službi božji v dolino k fari na Koprivnik. In prav opoldne, ko sonce pripeka najbolj, se vračamo, da pridemo vsi zdelani in polni domov! mi je večkrat potožil. Pa sem dejal: »In vendar vi, g. nadzornik, prihajate tako redno!« In odslej je mislil samo na to: kapelico je treba na planini postaviti. Ogromno potov je opravil v ta namen, trkal po Ljubljani na nešteta vrata, nabiral prispevke, čeprav je moral pri tem slišati to in ono žaljivo, očitkov polno besedo. Pa je zrasla tam na prevalu planine Goreljek čez poletje 1935 mala kapelica, tako čudovito lepo se prilagajajoča tamošnjemu okolju. Bohinjskemu patronu živine naj bo posvečena, so je končno odločil po posvetovanju s tem in onim.

In potem je leto za letom prineslo novih skrbí, novega dela. Oskrbel je zvon, ki bo vabil k službi božji, oskrbel potrebne paramente, odkupil okrog kapelice kos zemlje in dal namestiti tam klopi. Vse naj bo najlepše, prijetno. In izvedel je vse lepo po načrtu. A da je vse to oskrbel g. Humek, ne sme vedeti nihče. Že je tam ob strani kapelice bilo v kamen vklesano: Skrb za gradbo tega svetlišča je nosil g. Humek, pa je moral zadnji trenutek zidar že vklesani napis zabrisati. In kako je žarelo vernemu možu lice, ko so prihajali pogledat kapelico, in k njemu vsaj na majhen obisk tako odlični gostje: belgraj-

ski nadškof, ljubljanski in mariborski vladika, dubrovniški škof in stiški g. opat, pa še ta in oni prelani in dolga vrsta duhovnikov. Polno tudi odličnih osebnosti je zabeleženo v njegovi pokluški knjigi obiskov. Vsaka nedelja je bila zanj tam gor velik praznik, ko je od kresa pa tja do Malega Smarna donela preko planin božja peseda in lepa pesem med službo božjo, vmes pa odmevalo zvončkanje drobnih zvončkov živine na paši.

Kapelico sv. Antona je zares kar vzljubil, posebno odkar mu je radovljiški dekan poslal dekret, s katerim mu izroča skrb za kapelico kot cerkvenemu ključarju koprivniške podružnice na Goreljku. In je učakal pri kapelici tudi posebne dogodke, nekaj porok in botrovani.

Hvala vam, dragi gospod nadzornik, za vse, kar ste z besedo in dejanjem storili dobrega Koprivnikarjem in Gorušmanom. Prihajali ste tako radi na Poklukko uživati mir v prelepi naravi. Zdaj vam je Gospod sam naklonil tega miru v obilnosti, ko vas je nebeski Sadjar presadil na večno mirne nebeske poljane, — Koprivniški.

Drobne gospodarske

Omejitve borznega prometa v Nemčiji. Na nemških borzah je sedaj ukinjena delno trgovina na nemških borzah. Nadalje je trajanje borznega časa skrajšano na največ eno uro. Sobotnih borznih seštevank ne bo več. Pokrajinske borze smejo imeti samo tri sestanke tedensko. Končno je bilo zmanjšano tudi število trdk, ki imajo pristan na borzo.

Omejitve dividend v Švici. Te dni je švicarski narodni svet razpravljal o ukrepu omejitve dividend ter je sklenil, da tega ne izvede, ker je že davek na vojne dobičke dovolj zajel dobičke delniških družb.

Gojitev riža v Franciji. Številni kmetje v južni Franciji so začeli saditi riž. Letina je bila dobra in je prinesla okoli 3000 kg riža na ha. V prihodnjem letu nameravajo površino z rižem razširiti na več tisoč ha.

Švicarski vojni izdatki. Iz poročila švicarske narodne banke je razvidno, da je imela Švica zaradi vojne do konca lanskega leta 5,7 milijarde švicarskih frankov izdatkov, od katerih je amortizirano že 1,1 milijarde švicarskih frankov.

Švedska hoče proizvajati umetni kavčuk. Na švedskem nameravajo zgraditi večjo tvornico umetnega kavčuka in sicer ob botniškem zalivu. Tvornica bo zgrajena z državnim sodelovanjem in bo izdelovala umetni kavčuk po načinih, ki so jih iznašli švedski profesorji.

Iz vzrokov vojne nastaja crožje miru

POT POLITICNE MOCI PETROLEJA

Vse to se je izkazalo za močno nepredvidno, saj je bil Mellon med tistimi, ki so največ doprinesli v volilni fond Warrena Gama-liela Hardinga. Leta 1921 je bil Hardingov finančni minister in je preživel vse škanđale. Devet let je bil Mellon ameriški finančni minister. Ko je bila odpravljena Barcova koncesija, si je Kolumbija nakopala sovraštvo moža, ki je nadziral ameriški finančni trg. Kmalu je zmanjkalo denarja za napol dograjene železnice. Mellon je dal Kolumbijo na seznam tistih držav, katerim ni mogel priporočati kredita. Tudi Standard Oil ni več prigovarjala svojim prijateljem in banke so razumele: Kolumbija je ostala tako dolgo brez kredita, dokler se ni umaknil Gomez in dokler ni podal ostavke predsednik vlade Mendez ter bil izvoljen za državnega predsednika leta 1930 dr. Oloya Herrera. Herrera se je odpeljal v Washington in je sedel pri sprejemnem banketu slučajno zraven Mellona. Slučajno so obnovili Barcovo koncesijo in slučajno je dobila Kolumbija štiri dni pozneje 4 milijone dolarjev kredita.

Danes Barcova koncesija ni več Mellonova niti je ni dobila Standard Oil niti ni pripadla Deterdingu. V Kolumbiji so se trušili med seboj vedno prepirali in na ta način podobno kakor po drugih deželah drug drugega ugonabljali. V svojih stalnih prepirih in bojih so izgubili kredit in na njihovo mesto so stopili drugi. Tako je n. pr. kolumbijska vlada dala koncesije francoski državni petrolejski družbi Compagnie Française des Petroles in na Barcovih petrolejskih poljih so sedaj delali — kakor v Bahrein in v Arabiji — Texas Corporation in Socony Vacuum sestrška družba Standard Oil. Ta se je popolnoma ločila od svojega rodovnika, ker ji je bilo koncem koncev žal, da bi se spuščala v boje Rockefellerja in Teagleja. Zvezala se je s pristnim pionirjem, s Torkildom Rieberjem.

Torkild Rieber, predsednik leta 1902 ustanovljene Texas Corpo-

ration, je bil rojen v mestu Voss na Norveškem kot sin žagarja. Štirinajstleten je šel na morje, čeprav to ni bilo v načrtu družine. Služil je na neki jadrnici, delal, se učil in opravljal svoje izpite in z 21. letom dosegel prvo mesto poveljstva. Leta 1905 je bil Rieber kapitan nekega petrolejskega parnika in ta parnik je kupila družba Texaco. Rieber je vozil štiri leta za petrolejsko podjetje. Leta 1909 naj bi iz neke farme v Bayonne New Jersey napravili pristanišče, skladišče za petrolej in premikalni kolodvor za Texaco. Rieber je prevzel nad vsem tem nadzorstvo, imel je namreč močno voljo, znal je obveštati z ljudmi in imel dovolj naravne pameti. Te lastnosti so ga naglo dvgnile in so tudi zadostovale, da je postal 1933 predsednik podjetja, ki je prišlo prav tako z malim, kakor on sam. Danes pa ima že 775.000 njiv lastne petrolejske zemlje, v zakupu ima še nadaljna petrolejska polja in v pogonu ima 7000 vrtnih stolpov. Ima 10.000 km lastnih petrolejskih vodov in 500.000 ton lastnega brodograja za prevoz petroleja, 23 rafinerij in tovarno, ki izdelata letno 45 milijonov bencinskih sodov. Predvsem pa ima 40.000 prekupčevalcev, največje prodajno organizacijo v Ameriki.

Torkild Rieber sedi v majhni pisarni v Chrysler Building v Manhattanu, ima malo jahto in nič posestva, prebiva pa v najeti hiši, čeprav je njegova družba največje neodvisno petrolejsko podjetje na svetu in ima 437 milijonov dolarjev aktiva. In ta Rieber, ki ima stotinko tega plače, kar dobio njegovi delničarji samo čistega dobička, ta norveški pomorščak je kupil leta 1936 od Mellona Barcovo koncesijo. Leta 1939 je odprl najbolj bogato petrolejsko področje Kolumbije, zgradil petrolejski vod, ki je stal več kot 12 milijonov dolarjev in ki obvlada 200 metrov višinske razlike ter vodi skozi soteske in skozi z mrzlico okuženo džunglo polno nevarnih Indijancev.

Nad trgovci s petrolejem, nad petrolejskimi politiki in mednarodnimi kramarji je zmagal petrolejski pionir, eden izmed onih, ki imajo prav, ko pravijo: »Če bi mi ne prišli, bi ostalo bogastvo pod džunglo ali puščavo nezrabljeno. Če bi ne tvegali življenja in denarja, potem bi vsi ne mogli voziti avtomobila...« Seveda imajo prav ti pionirji, čeprav ni gaal v tveganje vedno vseh iskalec petroleja gon po bogastvu, ampak so morali prestajati tudi vročino, pike škorpionov, bili so deležni strupenih puščic in lakote. Gnala

ih je tud želja po velikih dogodivščinah in zavest, da iz doslej ne vrednega store nekaj, kar ima vrednost. Tak človek je zmagal v Kolumbiji in njega ni ovirali nihče, ker je hotel samo koristiti in dati ljudem naravne zaklade njihove zemlje. Hotel je, da ti zakladi služijo v prvi vrsti onim, na katerih zemlji se ti zakladi nahajajo, ker prebivalci te dežele morajo živeti tudi še potem, ko ti zakladi usahnejo.

Kljub petrolejskemu miru leta 1922 Amerika ni bila še popolnoma varna, kljub spravi z Anglijo so ostali nezaupni od časa spopada v Costarici. In ker Panamski prekop v doglednem času ne bo več zadostoval naraščajočemu prometu, je poslal Washington v Nicaragu inženirje, da bi izdelali načrt za drugi prekop. Kakor Haiti je bila tudi Nicaragua med svetovno vojno pod neakim varstvom Združenih držav n so že nekaj let sem bile tamkaj ameriške mornariške čete z namenom, da svržujejo red.

Novi kanal bi moral biti veliko bolj varen, moderen in v vsakem oziru popolneje izgrajen kakor panamski. Na atlantski strani naj bi šel za reko San Juan, nato ob Rio Desseado in na pacifiški strani naj bi se končal pri Brito. Stroški so bili preračunani na 772 milijona dolarjev. Leta 1927 so bili načrti že izdelani. Toda prav tedaj, ko je dobil Yates v Kolumbiji svoja zemljišča ob kanalu, prav na ozemlju novega prekopa so morali najti petrolej in poleg tega je ta petrolej že našel Nicarague.

O tem raziskovalcu Filipe Miramontesu kmalu ni bilo ničesar več slišati, tem več pa o Sandinu, ki je prav tedaj prišel s svojimi velikimi dogodivščinami. Iz tega človeka so Deterdingovi propagandisti kmalu napravili narodnega junaka, simbol za vso Južno Ameriko, boreca za svobodo proti ameriškemu velekapitalu. Sandinovi pristaši so šli v brbe in tri leta napadali ameriške mornariške čete ne da bi bili sami kdaj tepeni. Politični preobrat ga je prislil, da je bežal iz dežele. A tudi v pregnanstvu je ostal Sandino nezprosen sovražnik ameriških petrolejskih mogotcev in jim je nehal biti nevaren šele tedaj, ko so ga — meseca februarja leta 1934 — umorili pristaši nacionalne garde v Managu. Nacionalno gardo pa so ustanovili in vezbali ameriški oficirji.

Droblne novice

Koledar

Sreda, 17. svečana: Franc Kle, mučenec; Silvin, škof; Romul, mučenec; Fintan, spoznavalec.

Četrtek, 18. svečana: Simeon, škof in mučenec; Flavijan, škof; Prepedigna, mučenica.

Novi grobovi

† Hans Seemann. Po kratki mučni bolezni je umrl v Ljubljani 72 letni g. Hans Seemann. Rajnega bodo pokopali v sredo, 17. t. m., ob štirih popoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah.

† Frančiška Novak. V 80. letu starosti je umrla v Ljubljani mati in gospa Frančiška Novak, rojena Krpe, po domače Mravletova mati. Pokopnico bodo pospremili na zadnji poti v četrtek, 18. t. m., ob pol 3 iz hiše na Zaloški cesti 141 v Mostah k Sv. Križu.

† Marija Reje. Po daljšem bolehanju je umrla v belgrajski bolnišnici gospa Marija Reje roj. Štrukelj, hčerka Ivana Štruklja, solskega nadzornika v pokopju. Stara dobrih 26 let je zapustila poleg moža tudi hčerko, staro 2½ leta. Bila je dobra, plemenita žena. Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin. Sveta maša zanj bo v petek ob pol 8 na Viču.

Naj vsem najim svetli večna Luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše sožalje!

Pogrešan trgovec

V začetku avgusta se je mudil v Se-miču v Beli krajini po opravih trgovcev z lesom Quadrelli Attilio, doma iz Spre-siana (Treviso). Via Montelo 2. Družina pogrešanega obljub-lja visoko nagrado tistemu, ki bi pogrešanega trgovca po-magal iskati in najti. Podatki o pogreša-nem so naslednji: visokost 1,63 cm, očisive, obrat, visokega čela. Kdor kaj ve, naj sporoči družini: Quadrelli, Via Montelo 2, Spre-siano (Treviso). Prav tako tudi lahko ob-vesti Kraljeve karabinjerje v Ljubljani.

Krasna novost za naša dekleta: **dekliška knjižica**
Daj mi svoje srce
Napisala Jolanta Geryl. Prevedla prof. M. Gunde. Broširana stane 1,25 — vezana 1,50 —
Ta odlična vzgojna knjižica je pisana v obliki romana in se bere kot silno napeta življenjska povest. Matere knjižice so svojim hčerkam. Dekleta naročite si jo. Zlata je vredna.
Založba Ljudske knjigarnice v Ljubljani. Pred škofijo 5

— Sveta maša zadušnica ob obletnici smrti pokojnega dr. Alojzija Merharja — pesnika Silvina Sardenca — bo v stolnici v soboto ob osmih.

— Ob 20 letnici smrti dr. Ivana Tavčarja, odvetnika in bivšega ljubljanskega župana, bo sv. maša zadušnica v petek, 19. t. m., ob 7 v stolnici sv. Nikolaja.

— Sveta maša zadušnica za rajno družino Mavsar bo v petek ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

— Sv. maša zadušnica — obletnica za blagopokojnega Leona Eržena, prof. trg. akad., se bo darovala v četrtek, 18. t. m., ob pol 9 v frančiškanski cerkvi.

— Sveta maša zadušnica za g. Klavdarja bo v četrtek ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

— Po soncu pride dež. Po pomladnem prijetnih dnevih je v torek zjutraj nastopilo deževje. V ponedeljek je bilo izredno toplo, a počasi se je začelo ohlajati. V ponedeljek je bila v tem mesecu doslej najvišja dnevna temperatura +9,6°C. Na Valentinovo nedeljo smo imeli zjutraj 4 stopinje pod ničlo, v torek zjutraj pa 4 stopinje nad ničlo. Do 7 zjutraj v torek je dežomer že nameril 7,5 mm dežja, znak, da je kmalu po polnoči začelo močno deževati. Barometer je padel na 757,1 mm. Ta dež je popolnoma pobral še zadnje ostanke snega. Ko je zjutraj sprva pihal toplej jug, je pozneje okoli poldneva pritisnil v višjih zračnih plasteh mrzli sever, ki je nas oblagodil z novim, mokrim in težkim snegom, ki lahko napravi veliko škodo.

— Zelenjadna semena dobe podružnice in člani pri »Sadjarskem in vrtnarskem društvu« v Frančiškanski ulici 6/L — Vrtnarski odsek SVD.

— Ni še prepozno, pač pa skrajni čas, da več ne odlasate za nakupom »Družinske prati-

ke«, ako hočete tekmovati za razpisane knjižne nagrade. Utegne se vam primeriti, da pičla zaloga tega ljudskega koledarja s podobo svete Družine prej poide, preden si ga nabavite v knjigarni ali trgovini. Zato vam vznovi svetujemo: ne odlasajte!

— Letos bo malo naravnega ledu. Letošnji februar je v pogledu padavin bogatejši kot januar, toda mrz je februarja močno odjenjal, tako da bo letos prav malo naravnega ledu. Led so sekali le nekaj dni proti koncu decembra in nekaj dni v januarju, pozneje je bilo sekanje zaradi južnega vremena popolnoma ustavljeno, ker ni bilo nikjer pravega ledu. Bila so tudi že leta, ko niso mogli v Ljubljani nasekati toliko ledu, da bi mogli z njim založiti razne ledenice, tako ledenice mestne klavnice. Tako se je primerilo pred 45 leti, da je morala mestna občina nabaviti led na Gorenjskem in ga prav dobro plačati. Tudi pred 70 leti, leta 1873, je bila zima brez ledu. Nekaj so ga nasekali na Kernu, to je na travniku v bližini trnovske župne cerkve, kjer je bilo sloveče kersko drsališče. Večje zaloge ledu pa so takrat morali Ljubljancem dobiti z Gorenjske, posebno iz Rateč. Bleiweisove »Novice« so 19. februarja o ledu kratko napisale: »Prvi ljubljanski led letošnje zime so v mestne ledenice s Kerna začeli voziti v ponedeljek, ko smo že skoraj obupali, da ga letos ne bo. Dobrodošla pa je ta brezledna zima Ratečanom na Gorenjskem, ko so za več tisoč goldinarjev ledu prodali v Ljubljano in Trieste.« Gorenjska je bila torej svoj čas dobaviteljica ledu za razne kraje na jugu.

NAŠ NOVI PODLISTEK

Bralce naših podlistkov opozarjamo, da bomo v kratkem začeli priobčevati napet kriminalni roman:

Umorjeni »kanarček«

Piscec tega romana je ameriški literarni kritik W. H. Wright, ki se je proslavil kot pisec kriminalnih romanov pod psevdonimom S. S. van Dine. Njegov prvi roman »Čudna smrt gospoda Benson« je imel izreden uspeh, še večjega pa je pisatelj dosegel s svojim drugim romanom »Umorjeni kanarček«.

Iz Novega mesta

Devet milijonov lir — v zrak! Nihče bi tega Novomeščanom ne prisodil, pa je vendarle res, da so v pretečenem letu poslali v zrak za devet milijonov »božje travi«e, tiste sladkosti, brez katere noben možki menda ni mož, ako jo ne uživa. In da je bila ta naslaja uživanja v Novem mestu res z yso strastjo, pričajo naslednje številke dovolj zgovorno. Vsega tobaka je bilo porabljenega 125.680 kg! Izmed tobakovih vrst je bilo še vedno največ prodanega in pokajenega domačega tobaka in sicer: dravskega 19.000 kg, savskega 12.000 kg, Ibar 4800 kg, Zeta 2800 kg, Morava 2400 kg in Neretva 1440 kg. Izmed italijanskih tobakovih vrst je bilo pokajenega tobaka Tort 6800 kg, Dalmazije 2680 kg, Nacional 1800 kg, Toscani 1200 kg, AOI 600 kg, Macedonije ekstra 120 kg, Sergio 120 kg, Burmit 60 kg. Druga tobaka, kakor cigar in tobaka za pipo je bilo pokajenega: za pipo 1a 13.000 kg, za pipo 1la 24.000 kg, za pipo ekstra 30 kg, viržink 1000 kg, portorik 2000 kg, kratkih domačih 15.000 kg in klobas za žvečenje 15.000 kg. — Poleg tega je bilo porabljenih še 20.000 knjižic cigaretnega papirja in 5000 škatelj stročnic.

Kakor z vinom in alkoholom sploh, se Novomeščani radi »strošajo« tudi s tobakom. Čudnega ni to nič, saj so družabni ljudje in v družbi najraje pijo, pri pičli in v družbi se vse te visoke številke šle v zrak takorekoč za prazen nič, le za trenutno naslodo, brez katere bi se končno tudi dalo prebiti, oziroma katero bi se vsaj lahko reduciralo na minimum, postane človeka kar strah. In če pomislimo, koliko denarja bi se lahko prihranilo, oziroma se ga porabilo v bolj človekoljubne namene. Ko bi si vsak kadilec vsaj malo »od ust pritrgal«, ki ga bo reševalo bi bilo na svetu bolje. — Mislimo malo tudi na to! — Novomeščanom v mal zagovor pa moramo povedati, da ima tudi bližnja novomeška okolica nekaj zaslug pri sežiganju božje travi. Vendar je velika večina tobaka ostala v mestu, zlasti v drugi polovici pretečenega leta. In tako je večji del vendarle ostal v mestu in so ga bili deležni Novomeščani.

Pred odletom italijanskega bombnika s nekega zimskega letališča na vzhodni fronti.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Umrl je general Primo Dallari. Dne 26. januarja je umrl v vojnem mestu, kjer je navadno bival, divizijski general Primo Dallari, ki je kot poveljnik artilerije odlično sodeloval pri zavzetju našega mesta v zgodovinski bitki leta 1916. Ob 26. obletnici te pomembne zmage je rajni podaril mestu velikodušen dar 30.000 lir in določil, da se znesek porabi kot glavica za ustanovo, iz katere bo užival podpora mladenič po rodu iz našega mesta, ki bo študiral na artilerijski vojaški akademiji v Turinu. Tudi mestni spominski muzej je imel v pokojnem generalu velikega dobrotnika. V priznanje njegovih velikih zaslug ga je mestno zastopstvo imenovalo za častnega občana.

Lep uspeh Donadriove dramske skupine. Te dni je gostovala v gorizijskem Verdievem gledališču dramska skupina, ki jo vodi Julij Donadio. Posebno lep uspeh je doživela z uprizoritvijo tridejanske Vilijama Gianninija »Sobotni večer«. V vodilnih vlogah so sodelovali skupinski vodja J. Donadio sam, nadalje Gualtiero de Angelis, Silvij Rizzi, Angelo Sivieri, Franco Marturano, Flavia della Noce, Lina Paoli, Franca Mazzoni ter Liza Broggi. Pa tudi ostale predstave gostujoče skupine so privabile v Verdievo gledališče številno občinstvo iz Gorizije ter okolice.

Z Gorenjskega

Nov oder na Jesenicah. — Začetek svečana je prvič priredil nemški ljudski oder v okviru skupnosti »Kraft durch Freude« narodno igro na Jesenicah. V kinodvorani Doma stranke so pod vodstvom krajevnega vodje KdF Wilhelma Termota igralci dosegli z ljudsko igro »Nič«, ki jo je spisal Karl Morre lep uspeh. Tako je bil ustanovljen na Jesenicah gledališki oder KDF.

Zborovanje bojnikov v Ratečah. — V nedeljo, 7. svečana je bilo v Ratečah zborovanje bojnikov članov tovarišstva državne bojovske zveze. Zborovanja se je udeležilo veliko število članov gorenjskega tovarištva. Okrožni vodja bojnikov Orozky je dal smernice za letošnje delo in podprtel zgled junaških bojnikov na vzhodu.

Iz Smartna pod Smarno goro. Zadnja cestna nabirka za zimsko pomoč je presegla vse dosedanje in vrgla 937 M. Uspeh bi bil še večji, če ne bi prišli v kraj nabirali še nabirali iz sosednjih občin Medno in St. Vid. — Za službo na kmetih se je doslej prijavilo 11 oseb. — V torek, 9. svečana, je bil pogreb 83 letnega Andreja Merjasca, očeta dveh težkih invalidov iz prve svetovne vojne. — Narodno-socialistično skrbstvo za vojne žrtve, ki ga vodi Andrej Zore iz Zgor. Pirnič, je v kratki dobi svojega obstoja od novembra 1942 nabralo že 100 število članov, namreč 97. To skrbstvo sedaj sproča, naj se imetniki velike svetilne za hrabrost obrnejo na vodjo skrbstva, da dobe, če so člani, doklado za svetinjo v znesku 60 M na leto.

Zivljenje in smrt v Poljanah. — V Poljanah sta umrli: Silva Oblak iz Hotavlj in Frančiška Stanovnik roj. Potočnik iz Murave.

S Snodniega Stajerskega

K preureditvi spodnještajerskih denarnih zavodov prinaša »Marburger Zeitung« 12. svečana uradno objavo, po kateri prevzame nadaljnjih 73 denarnih zavodov na Spodnjem Stajerskem, ki so že v likvidaciji, kot likvidator Zveza poljedelskih zadrug — rajfajznovk Südmärke v Gradcu.

Poroke. — V Celju sta se poročila znani športnik in vodja športnega udejstvovanja v okrožju Ferdinand Pieterček in učiteljica telovadbe na celjski gimnaziji Fritz Seidel iz Linza ob Donavi. V

Ptuju so se poročili: Anton Vidovič in Marija Poslanič, Rudolf Tronko in Neža Letonja, Alojzij Lajh in Katarina Marinšek; v Slovenji vasi sta se poročila Stanislav Galun in Marija Glazar. V Teharjih so se poročili Friderik Rezar in Ana Hrovat, Michael Rozman in Apolonija Kozmus; v Slov. Bistrici sta se poročila Franc Gasparič in Jožeta Ozmič.

Smrtna nesreča. V četrtek, 11. svečana se je v večernih urah zgodila na glavni cesti ne daleč od Slov. Bistrice huda prometna nesreča. Tovorni avto je povozil 12 letnega solarja Ivana Pučiča. Solar je šel od peka v Slov. Bistrici proti domu po glavni cesti. Najbrž ga je zagrabil priklopa tovarnega avtomobila in ga podrla. Težko kolo je šlo čez njega. Našli so dečka mrtvega na cesti v mlaki krvi. Poleg njega je ležal hlebec kruha. Vse kaže, da je priklopa podrla otroka.

Iz Hrvaške

Eksc. Mario Robotti pri Poglavniku. PoglavlNIK NDH je te dni sprejel novo imenovanega poveljnika vseh italijanskih oboroženih sil na sektorju Slovenija-Dalmacija, armadnega generala Eksc. Maria Robottija.

Jubilej dubrovniške meščanske šole. Deška meščanska šola v Dubrovniku praznuje letos 70 letnico svojega obstoja. V prvem šolskem letu 1873 je šolo obiskovalo samo 13 učencev.

Skupen nastop ustaške in nemške mladine v Osijeku. V Osijeku sta se te dni sestala voditelji ustaške mladine ter šef nemške mladine v NDH ter sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki se tičejo organizacijskega življenja obeh mladlin. Na sestanku sta se tudi dogovorila, da bosta obe mladini priredili dne 7. marca skupen nastop v Osijeku.

Pristop NDH k ženevski konvenciji. Po sklepu vlade NDH je na predlog Hrvatskega Rdečega križa pristopila k ženevski konvenciji tudi NDH.

Imenovanje na zagrebškem vsenčulišču. PoglavlNIK NDH je imenoval dosedanjega primarja zagrebškega zavoda za radioterapijo dr. Jurija Korblerja za izrednega profesorja na zagrebški medicinski fakulteti za stoličo klinične radiologije in röntgenologije.

Iz Srbije

Nedičev poziv srbskim kmetom. Srbski ministriški predsednik je imel te dni zopet govor, s katerim se je obračal preko belgrajske radijske postaje na srbsko kmečko ljudstvo. V uvodu je omenjal pred letom dni izdane zakonske uredbe o uvedbi načrtnega poljedelskega gospodarstva, ki se je po njegovem zatrjevanju izredno dobro obneslo in je tako srbsko kmečko ljudstvo kakor tudi meščanske sloje rešilo lakote. Po Nedičevem nasvetu mora srbsko kmečko ljudstvo lani započeto delo letos nadaljevati ter ga še bolj spopolniti. Obdelati je treba predvsem sleherno ped zemlje. Potrebno semensko žito in ostala semena bo srbska vlada nabavila deloma v Nemčiji, deloma pa na Madžarskem. Sem spadajo predvsem industrijske rastline, kakor razne oljnice, sladkorna repa in soja. Nedič svetuje svojemu ljudstvu, naj pridelata tudi mnogo povrtnine. S tem nasvetom se obrača tudi na mestno prebivalstvo, ki mora prav tako skrbno obdelati vse vrtove in storitve vse, da bodo posamezna mesta lahko sama krila vse svoje potrebe po povrtnini. Pogoj za uspešno izvedbo vseh teh načrtov je pa seveda ohranitev miru in reda ter sloge vseh ljudskih slojev.

Drobna ljubljanska kronika

Sindikata delojemalcev gostinske stroke in Trgovinski oddelek P. D. Z. javljata, da se bodo prijave uslužbenecv gostinske stroke zaradi dodatne žilvske nakaznice 100 g dnevno sprejemale samo do četrtega, dne 18. februarja 1943 med uradnimi urami od 8 do 12 in od 15 do 18, Miklošičeva cesta 32-1.

Za povičanje zlate poroke go. Irme in g. Ina, Antona Kilarja, gradbenega direktorja v p. go. in mladi otroci g. Jošipina Orozky in g. kupčarja bojnega broda Anton, tehnični direktor KID Ina, Herman in bančni direktor Peter Kilar županu, generalu Leonu Rupniku, izročili 5000 lir za onemoglo stare Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici, ki sta zlatoporočena in njej vzgojila svojo družino. Zato jima bo najstarejši ljubizen njunih otrok, spoštovanje naše javnosti in hvaležnost onemoglih starih Ljubljancev pozlata vedro starost. Ljubljansko županstvo izreka darovalcem prav posebno zahvalo tudi v imenu podpiranih z željo, naj bi se tudi drugi Ljubljanci ob tako veselju in čestitljivih praznikih radi spominjali svojih manj srečnih bližnjih.

Za onemoglo stare Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je uslužbenstvo kartotekarske oddelka mestnega prekrbovalnega urada podarilo 170 lir namesto vena na krsto pokojne go. Franje Flegarjeve. Mestno županstvo izreka darovalcem najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Podastite rajne z dobrimi deli!

Občni zbor Narodne galerije bo v četrtek, 18. februarja ob trideset na šest v herlijskih prostorih; vhod iz Tomazove ulice.

Za mestne reveže je odbor Kreditnega društva Mestne hranilnice Ljubljanske namesta osmrtnice za pokojnim članom odo-

ra g. Ignacem Bankom naklonil 500 lir. Za podporo revnim prisrčna zahvala!

Danes, v sredo, dne 17. t. m. se bo začela predpradja za VIII. simfonijni koncert, ki ga bo vodil naš priznani dirigent Drago Mario Stijanc. K nekaterim točkam sporeda navajamo naslednje: Webrova uvertura k operi Eurantia spada med najboljše in najmočnejše uverture svetovne literature. Delo je izredno efektivno. Skladatelj Liszt, ki je bil tudi sladen pianist, si je osvojil s svojim koncertom za klavir in orkester v es-duru, ves svet. Neštetokrat ga je izvajal z največjim uspehom. Puceljčeva medigra iz opere Madame Lescaut je pesem v najlepšem pomenu besede in znana vsem stalnim obiskovalcem naše opere, saj se je delo ponovno izvajalo. De Michel je napisal svoj suit in v svoji tretji suiti opiše naravo. Naslikan nam je sončni zahod, razpoloženje ob luninem svitu, orisani so glasovi jutra pa tudi zmagoslavje sonca, ki prodre v beli dan. Na koncertu se bo izvajal 3. stavek, ki nam slika jutranje nastojenje z vssemi njegovimi zabavnostmi. Skladba izvzima silno idilično. Koncert bo začel naša plesna glasba iz znane Čajkovskega suite Rajejanje cvetk, je valček, izrednega blagoljudja in lepote. Nekaj več bo bomo spregovorili o Fibiševem Podvečeru v jutrišnji številki. Koncert bo v ponedeljek, dne 2. t. m. v veliki uniojski dvorani ob pol 7 zvečer. Predpradja v knjigarni Glasbene Matice.

Spored klavirskega koncerta, ki ga bo sta izvajali naši priznani pianisti ga. Marta Bizjak in gđ. Silva Hrašovec, obsega dela treh literatur. Slovenska literatura je predvsem zastopana s tremi deli naših do predvsem znanca sta Otero in Janko Bizjak. Ravnal, nov stopa v koncertno življenje Zvonimir Ciglič, Ošterčeve skladbe, ki vse skozi moderne smeri, so našemu občinstvu še dobro znane, prav tako pripada moder- struji Zvonimir Ciglič, ki izhaja iz Škerjančeve šole. Janka Ravnika pa poznamo kot odličnega pianista, ki je obogatil našo literaturo z marsikaterim delom trajne vrednosti. Dajle se bodo izvajali trije Bakkanški plesi, ki jih je napisal Hrvat Tajko- vič in spadajo med najboljša in najkarakterističnejša dela v klavirski literaturi sploh. Z dvema skladbama je zastopan tudi Rus Prokofjev. Iz italijanske literature sredamo na spored Alattija, Gorgonja, Piek — Mangia- gallija, ki jih igra ga. Bizjakova ter Pe- soctija in Busonija, ki je priredil Bachovo viš in izvajal gđ. Hrašovec. Iz nemške literature je na sporedu Brahms v izvedbi Hrašovec. Tako bomo imeli na tem večeru priliko slišati najrazličnejša dela in prepričani smo, da jo bosta obe naši domači umetnici, ki uživata pri nas zelo lep sloves, izvedli z vso svojo umetniško ambicijo in tehnično spretnostjo. Na koncert opozarjamo, bo v petek, dne 19. t. m. ob pol 7 zvečer v mali filharmonijski dvorani. Predpradja vstopne v knjigarni Glasbene Matice.

Gospe in gospodične! 1. marca začnemo s poukom o slivanju perila za domačo porabo. Prijave sprejemajo: Sestre sv. Križa v Marijanski — dvoristo levo, vsak dan od 10 do 12 in od 16 do 18. Tam dobite tudi vse potrebne informacije.

stvu še dobro znane, prav tako pripada moder- struji Zvonimir Ciglič, ki izhaja iz Škerjančeve šole. Janka Ravnika pa poznamo kot odličnega pianista, ki je obogatil našo literaturo z marsikaterim delom trajne vrednosti. Dajle se bodo izvajali trije Bakkanški plesi, ki jih je napisal Hrvat Tajko- vič in spadajo med najboljša in najkarakterističnejša dela v klavirski literaturi sploh. Z dvema skladbama je zastopan tudi Rus Prokofjev. Iz italijanske literature sredamo na spored Alattija, Gorgonja, Piek — Mangia- gallija, ki jih igra ga. Bizjakova ter Pe- soctija in Busonija, ki je priredil Bachovo viš in izvajal gđ. Hrašovec. Iz nemške literature je na sporedu Brahms v izvedbi Hrašovec. Tako bomo imeli na tem večeru priliko slišati najrazličnejša dela in prepričani smo, da jo bosta obe naši domači umetnici, ki uživata pri nas zelo lep sloves, izvedli z vso svojo umetniško ambicijo in tehnično spretnostjo. Na koncert opozarjamo, bo v petek, dne 19. t. m. ob pol 7 zvečer v mali filharmonijski dvorani. Predpradja vstopne v knjigarni Glasbene Matice.

Gospe in gospodične! 1. marca začnemo s poukom o slivanju perila za domačo porabo. Prijave sprejemajo: Sestre sv. Križa v Marijanski — dvoristo levo, vsak dan od 10 do 12 in od 16 do 18. Tam dobite tudi vse potrebne informacije.

Filmska igračka — Ljubljanka! V filmu »Anuška«, ki ga te dni predvaja kino Matice, igra eno glavnih vlog gđ. Fifi Hillie, katere filmsko luno je Ellen Hillie.

Občni zbor Prirodoslovnega društva v Ljubljani v sredo, dne 17. februarja 1943 ob 17 v predavalnici mineraloškega zavoda na univerzi. Dnevni red: 1. Otvoritev in ugotovitev sklopčnosti. 2. Citiranje in odobrenje zapisnika VIII. obnegega zbora, 3. Komemoracija umrlih društvenih članov, 4. Poročila odbornikov, 5. Poročila predsednikov društvenih poslovalnih knjig, 6. Proračun za leto 1943, 7. Volitve novih odbornikov in dveh preglednikov, 8. Samostojni predlogi. 9.

Raznoterosti. — Opozarjamo članstvo, da je treba morebitne samostojne predloge v smislu društvenih pravil (§ 5, točka 4) predložiti odboru vsaj pet dni pred obnim zborom. — Odbor.

Letošnji Mohorjevec imamo samo še nekaj izvodov, zato prosimo vse, ki so se naročili najprej v Mohorjevi knjigarni, da jih ročilo najprej. Hkrati pa se lahko naročijo za drugo leto, ko bo izšel drugi del znamenite povesti Quo vadis. Naročila sprejema tudi Mohorjeva knjigarna v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19.

Prve znanilke pomladi v Ljubljani. Razmeroma toplo vreme, ki je za februar nekaj izrednega, je povzročilo, da je brestje na drevju začelo že odganjati. Zato smo dobili v Ljubljani tudi že prve znanilke pomladi, ki je sicer še daleč in ki bi utegnili biti še večkrat pobeljena s snegom. Ob frančiškanskem trstostju so prodajalke zelenja bile doslej založene le s smrejem in drugim zimskim zelenjem. Te dni pa so se prvič lahko pobahale a prav zaresnimi svežimi in domačimi macicami, ki so sicer še pomladanske. Dosej smo jih videli le v ovratnikih, ki so jih dobavljale od drugod. Zdaj pa se lahko pobahamo tudi že z domačim pridelkom.

Gledališče

OPERA. Sreda, 17. februarja ob 17: »Sestra Angelika« — 1. simfonija. Red Sreda. — Četrtek, 18. februarja ob 17: »Bog iz seraja«. Red Četrtek. — Petek, 19. februarja: Zaprti. (Generalna). — Sobota, 20. februarja ob 17: »Janko in Metka«. Premiera. Red premierski. — Nedelja, 21. februarja ob 17: »Thais«. Izven. Cene od 25 lir navzdol.

DRAMA. Sreda, 17. februarja ob 17:30: »Ples v Trnovcu«. Red A. — Četrtek, 18. februarja ob 17:30: V Ljubljano jo dajmo! Premiera. Red premierski. — Petek, 19. februarja ob 19: »Primer dr. Hlirne«. Izven. Cene od 12 lir navzdol. — Sobota, 20. fe-

bruarja ob 17:30: »Mirandolina«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Nedelja, 21. februarja ob 17:30: »V Ljubljano jo dajmo!«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Naznanila

RADIO. Sreda, 17. februarja. 7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Laska glasba — 13 Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.15 Pesmi in napeti — 17.45 Koncert sopranistke Margherite Orsi — 19 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Simfonijna glasba — 20 Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 VERDI: Requiem. V odmorih: predvajanje v slovenski, zanimivosti v slovenski. Po končani operi — poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: mr. Sušnik, Marjin trg 5, mr. Dukljanec, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinc, ded., Cesta 29. okt. 31.

Poizvedovanja

Nalivno pero Penkala znamke Helios sem našel v Erjavčevi ulici meseca januarja. Naslov v upravi 1061.

Nasla sem nalivno pero v damskem salonu Glud, Kongresni trg 6.

Pozabila sem v Magistrovem avtobusu 15. t. m. ob pol 8 rjav lup. Ker mi je predrag spomin, prav lepo prosim osebo, ki ga shranila, in ga dostavi proti nagradi, Bleiweisova 60-II., Melan.

ŠPORT

Novost v namiznem tenisu:

Tekmovanje reprezentančnih skupin

Športna sekcija »Hermesa« prireja po odobrenju O. N. D. in s sodelovanjem Korotana in Mladike v dneh 21. in 28. februarja ter 7. marca, vsakokrat s pričetkom ob 9 dopoldne, tekmovalno reprezentančne skupine. To skupino tvorijo po trije najboljši igralci gori naštetih klubov. Tekmovanje se vrši tako, da igra vsak tekmovalac z vsakim za točke. Namen tega tekmovanja je ugotovitev najtočnejšega vrstnega reda ljubljanskih igralcev. Vsako nedeljo bodo odigrali po tri kola in občinstvo bo moglo videti lepo število napetih in izenačenih tekmovalcev. Da bo pregled tega tekmovanja lažji, bo vodstvo turnirja izdalo tabelo iger in vrstni red igralcev, ki ga bo določil žreb.

Prvi trije plasirani igralci prejmejo lepa, praktična spominska darila.

Igra se z »Olimpiac« žogicami.

Občinstvo in ljubitelji tega športa vabimo, da posetijo v velikem številu to prireditelj, ki se bo vršila v dvorani hotela Miklič (vhod poleg Grafike). Videli bodo borbe, ki ustrezajo tudi najrazvijačnejšim gledalcem. Vstopnina propagandna.

Prepoved športnih tekem v Nemčiji

Berlin, 15. febr. s. Voditelj nemškega športa je od včeraj dalje prepovedal vse mednarodne

športne tekme in prvenstva. Hkrati so ustavljeni v Nemčiji vsi športni nastopi športnih profesionalcev. Lahko se bodo prirejale tekme krajevnega značaja. Prepoved športnih tekem spada v okvir totalne vojne, zaradi katere je nemogoče dajati vojakom na bojišču in tistim, ki so pri koristnem delu v domovini, dopuste za tekme. Telesne vzgoje ljudstva ne bodo zanemarjali, temveč jo bodo vedno bolj podpirali tudi v bodoče.

*

Italijanske telovadkinje bodo odpotovali pod vodstvom predsednika italijanske telovadne zveze v Budimpešto in nastopile na tekmah s članicami tamkajšnjega poštne športnega kluba.

V jesenskem športnem domu so gledali v nedeljo boksarske tekme med domačini in Celovčani. V peresni teži je prišlo do živahne borbe med Hödlom in Kobalom. Prvi se je zrušil pod k. o. udarcem domačina Kobala. Kmalu za tem so videli Jeseničani na tleh domačina Vergla, ki je podlegel izkušenemu Stasslu. Pristov in Jeitler sta odpravila svoj obrok borenja neodločeno. Največ tehnične užitka je nudila borba med Zupanom (Jesenice) in med Streichom (Celovec). Oba sta bila v izvrstni formi, končala pa sta po treh krogih neodločeno. Pestenje med Razingerjem in Vidcem je bilo le kratkotrajno. Premo Vidca je bila že v prvem krogu tako očitna, da je sodnik prekinil borbo in mu priznal zmago. Med jesenskimi boksarji je bil tudi mladi Volčič iz Kranja. Boril se je proti Celovčanu Amelsbichlerju neodločeno. Največ zanimanja je bilo za nastop Azmana, prvaka srednje teže razreda. Boril se je proti Drski in ga ukrutil pred iztekem dogovorjenega časa.

Rapidova nogometna enajsterica iz Maribora je gostovala v nedeljo v Gradcu proti tamošnjemu

GAK in ga premagala s 5:2 (1:0). O Mariborčanih čitamo, da so imeli nenavadno srečen dan; lepo so podajali in snovali napade ter prišli tako do lepe zmage. Gole so dali Krašovec, Perko, Krainer in Šilak (2), za GAK pa Gerkič in Ginhardt.

Marta Musilek je dobila partnerja. Z Dunaja poročajo, da je dobila nemška prvakinja v umetnem drsanju partnerja, s katerim bo nastopala v dvoje. Izbrala si je Monakovčana Faberja, s katerim bo nastopila prvič v dvoje 27. t. m. v Budimpešti. Oba pa bosta tudi v bodoče nastopala kdaj pa kdaj še kot posameznika.

Švicarji so uvedli zimski petboj. V jeseni smo že poročali, da so uvedli Švicarji novo panogo zimskega sestavljenega tekmovanja — petboja. Kako se bo nova panoga zimskega športa obnesla, bodo videli 3. marca v Oestersundu na Švedskem, kjer bodo prvič izvedli meddržavno tekmovanje v zimskem petboju med Švicarji in Švedi.

Znani tirolski smučki skakalec Josef Gumpold je padel junaške smrti na vzhodnem bojišču. Kot izvrsten športnik si je pridobil Gumpold mnogotere zaslugе za slavo svoje ožje domovine — Tirolske.

OKVIRJE Izdružuje specializirano: KLEIN

KUHINJA

Solata in ženske roke

V prejšnjih časih so imeli pri solati posebno šego. Dejali so, da je solata posebno okusna in užitna, če jo na mizi vpricho vseh gostov zmešajo ženske roke. Bili so celo taki ljudje, ki so trdili, da je solata tem okusnejša, čim manjše so ženske roke, ki jo zmešajo. Zaradi takega mnenja je pri velikih pojedinah gostitelj zmeraj prosil najodličnejšo žensko med gosti, da naj zmeša solato, kar je bila vedno velika čast zanjo. Seveda je bilo treba solato zmešati z golimi rokami.

Kuhan riž. — Riž zbršem in pristavim z osoljenim krompirjem in kuham pol ure. Riž mora biti gost. Ko je riž skuhan, ga zabelim z razbeljeno mastjo ali s presnim ali s kuhanim maslom. V zabeli za riž zarumenim veliko čebule in nekaj sesekljanega zelenega petšilja. Potem pustim riž samo zavreti, nakar ga prav dobro zmešam. Riž podam na mizo s paradižnikovo omako.

Paradižnikova omaka. — En debel ali dva bolj drobna paradižnika skuham v malo osoljeni vodi. Ko sta paradižnika skuhan, ju pretlačim z vodo vred na bledorjavo prežganje, ki sem ga napravila iz malo masti žličice sladkorne sipe, iz pol žlice drobtin in pol žlice moka. Omako pustim vreti še 10 minut. Ako proti koncu kuhanja prilijem malo vina, se okus omake izdatno izboljša.

Nadevani paradižniki. Gladke, okrogle paradižnike zbršem, jim izdolbem meso in jih napolnim s špinačo in krompirjem. Krompir skuham v obličah. Kuhanega olupim, zribam ali dobro stlačim. Kuhano špinačo dobro sesekljam, pomešam s krompirjem, primešam sok pol limone in žlico olja. S takimi paradižniki ozaljšam vsakovrstno solato. Lahko tudi mešam peso, strožji fižol ali kumare. Vse seveda presno in pripravljeno kot solato.

Napolnjeni paradižniki drugače. — Zbrisanim paradižnikom odrežem pokrovček in jih izdolbem. Izdolbeno meso pretlačim skozi sito, mu primešam nastrganega hrena, nastrganih jabolč in par zribanih orehov. Vse dobro zmešam in okisam z limonovim sokom. Paradižnike napolnim in pokrijem s pokrovčki. Te paradižnike naložim po zeljnati solati.

Krompir s stročjim fižolom, testeninami in z grahamom. — Stročji fižol osoljam in narežem na majhne poševne kose. Krompir olupim, operem in narežem na kocke. Stročji fižol, pristavim z vročo osoljeno vodo. Ko fižol nekaj časa vre, mu dodam krompir in izluščen graham. Tekočine naj bo toliko, da ta jed pokriva. Med kuhanjem zabelim jed s prežganjem, ki sem ga napravila iz malo masti, precej sesekljanega čebule in zelenega sesekljanega petšilja. Ko je jed že skuhan, ji dodam par pesti drobnih, v slani vodi kuhanih testenin. Jed pustim, da še prevre, jo po potrebi okisam in dam na mizo.

Pikanten nadev na kruh. — Vzameš 3 žlice moka, 1½ del vode in soli in to nad ognjem zmešaš v močnik. Primešaš 10–20 gramov presnega masla, pol žlice gorčice, sesekljano zelenjavo in malo nastrganega sira in mešaš, dokler se ne shladni. Za otroke tudi lahko osladkaš in dodaš nastrganega korenčka.

Makaroni z jajcem kot močnata jed. Makarone poparim s krompirjem in v mrzli vodi dobro operem. Pristavim jih z osoljenim krompirjem. Kuhane makarone odcedim in z mrzlo vodo osvežim. V skledi mešam eno celo jajce, štiri žlice mleka ali pol žlice zgoščenega mleka. Mešanici dodam dve žlici pretlačenih paradižnikov. Nato vse skupaj dobro zmešam in zrvnam v pomazano kozico. Makarone denem v pečico in pečem 15–20 minut. Pečeno stremem v skledo in potresem z zribanim parmezanom.

resnici vreden obžalovanja. Bil je že dozorel mož, lepote, širokopleč in močan ko rokoborec, pri tem pogumen in strašno trmast. Toda imel je slabost, ki ga je tudi pogubila: bil je brez moči do žensk in... Tokmakčija nekam je nemirno potegnil roko preko čela, skrivoma je pil žganje. To ga je tudi ugonobilo. Prišel je s ga z vozom, polotocenega in zgaženega kakor pes. Težko se je podal komur koli in moralo jih je biti veliko. Omenil ni niti enega imena, ni potožil ali zastokal. Samo zobe je stekal, molčal in oči so mu gorele kakor ranjeni zveri. Tako je tudi umrl. Bil je kamnitega erca.

Prišla je stara, nepričakovano dobre volje, podala Tokmakčiji džizdam in položila predenj velik fižlan kave. Potem je obstala poleg njega, gledala s solznimi očmi in čakala, kaj bo storil njen mož. Tokmakčija je odprl oguljeno listnico iz zelenega usnja, privlekel vse mogoče, na drobno prepognjene liste, jih pregledal po vrsti in naposled našel pozivnico. Na hrbtni strani je lastno ročno zaznamoval, kdaj bo razprava.

»Danes je sredo,« je rekel, »še štiri dni. V ponedeljek moram biti v Zagorcih.«

»Zagorci... Zagorci... cih! Katera vas se zdaj tako imenuje, Mustafa?«

»Ajdin bej. Drugačnih imen zdaj ni več.«

»Alah!« zavpije starka in v vlažnih očeh se ji zalesketa sovraštvo. »Kako se je vse narobe obrnilo. In kakšen popravek imaš tam, Mustafa?«

Tokmakčija ji je kolikor mogoče na kratko razložil in pospravil liste v listnico.

»Zaradi tujega tožbarjenja moram zdaj na tako dolgo pot,« je zaključil.

»E, če gre za to, ne hodi! mu zabrusi stara. Nemogoče; moram iti.«

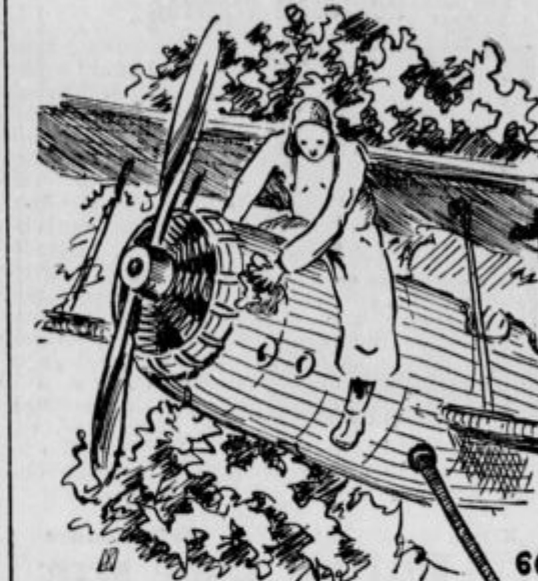
POVEST PILOTA STEFANA

65.

Zaboj sem skrbno zaprl in poklical Lio, ki mi je pomagala, da sva zaklad zavlekla na grajsko dvorišče. Pregovoril sem jo, da bova skupaj ušla, zaklad pa odnesla. Le nerada se je odločila, saj ni bila vajena živeti drugje. Orjaki so pač dobro skrbeli zanjo.

66.

Nato sem se brž podal k letalu. Morda je moja rešitev blizu... Zlezal sem na trup ter ga natančno pregledoval. Našel sem le eno luknjo. Krilo je bilo tudi nekoliko razcefrano. Kaj pa motor? Po natančnem ogledu sem dognal, da ga bom moral temeljito osnažiti. Propeler pa je bil še kar v redu.

FEL. KINO SLOGA 27-30

Težko pričakovani in zaželeni film je tu: »Prepovedana glasba«

z baritonom Tito Gobbi v glavni vlogi. Poleg njega Maria Mercedes, Loredana, Carlo Romano

Predstave od 14.30 ure dalje. Konec ob 20.15.

FEL. KINO UNION 22-24

Najnovejši film najznamenitejšega nemškega filmskega igralca Heinricha Georgea

»Ura sreče«

z Marijo Tasnady, Karlo Rust in Pavlom Richterjem.

PREDSTAVE: ob delavnikih ob 18 in 19.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30 14.30 16.30 in ob 18.30

FEL. KINO MATICA 22-24

DVA FILMA DNEVNO:

Ob delavnikih ob 14.30 »Ciganska ljubezen« ob 16.30 in 18.30 »Anuška« — Ob nedeljah in praznikih ob 10.30 »Ciganska ljubezen«, ob 14.30, 16.30 in 18.30 »Anuška«

Ciganska ljubezen odlični igralci: Madeline Sologne, Jean Gallant, Dramatična vsebina, petje, ples Ciganski orkester in zbor!

Anuška nepozabna Dunja — Hilde Krahl v glavni vlogi! Film pestrosti in dekorja! Dunajski valčki, stare pesmi in ples! — Drama tepega, plemenitega dekleta

Jordan Jovkov:

Razsodba

Prevedel Zivojn Zun

Vso zgodbo je Tokmakčija poznal v najtanjših podrobnostih, kajti pri njem so se že oglašili sli iz Bistrice in Zagorci, premeteni in lopobesedni starci, ki so dobro poznali njegovo nedanjo veljavo in njegove slabosti. Sladkali so besede s prozornim dobrikanjem in anekdotami iz dobrih, starih časov. Prizadevali so se pač, da bi ga prepričali in pridobili za svojo stran. Tako velikodušen kot nečimern in častihlepen je Tokmakčija zlahka šel na limanice prežganim starcem in z žarom govoril o preteklosti, ki so je ga spominjali. Pri vsem tem pa je jasno čutil, da pred sodiščem ne bo mogel zatajiti resnice. In v tem ko je govoril s svojimi gosti večinoma o preteklih časih in jim ponujal kavo za kavo, se je ob tem, kar je bilo zanje najvažnejše — pašnik in meja — najmanj ustavljal. Ze sama mrznja, ki je gnala ljudi drugega zoper drugega in jih spreminjala v zverine, ga je odbijala. In čemu neki vse to? si je zdajci mislil Tokmakčija, »zaradi imetja, zaradi zemlje. Zemlja!« je šepnil in bolesten nasmeh se je pokazal med gubami njegove bele brade. »Ljudje so tako lakomni po zemlji, v resnici pa nam vsem zadostuje tako malo zemlje!«

»Kaj hočeš, Mustafa? Zakaj kličeš?«

Tokmakčija dvigne glavo: pred njim se na koncu stopnišča, po katerem se je vzpela, ne da bi jo opazil, vzravna stala njegova žena s prepoznanim predpasnikom, v katerem je bilo suho dračje in vejave. Bila je stara, visoka žena,

suhega, koščenega obraza, z globoko vdrtimi, otožnimi in venomer solznimi očmi.

Te solzne oči so Tokmakčija vselej zmedle. Molčal je, kakor da je pozabil, kaj je hotel povedati.

»Kaj bi rad?« je ponovila stara.

»Prinesi mi džizdam! Tam notri v omari je. Prinesi ga, ker ga potrebujem.«

Ko pa se je spomnil, da se stara pripravlja, da zaneči, je zavpil za njo:

»Skuhaj mi tudi kavo!«

Stara je stopila v hišo in se ni več oglašila. Ali Tokmakčija jo je slišal, kako je postopala okrog in nekaj momljala. Dvoje oči mu je stalno oponašalo: da veliko kadi in da zahteva, da mu vsak trenutek skuha kavo. Stregla mu je z nekako neizprosno in naduto strogostjo, kajti za te njegove izdatke je trčila svoj denar. Zaslužila ga je pri kokoših, ki se v vsaki kmečki hiši smatrajo za žival, s katero se pečajo zgolj ženske.

Toda stara Šakire je postala čudna ženska in Tokmakčija ni mogel razumeti, v čem je bila radodarna. V čem skupljala. Dobrih trideset let sta živela skupaj in edina gotova stvar, ki jo je mogel reči o njej, je bila, da je živela in živi toliko zase, marveč za otroke. Odkar pa je bil umrl Rustem, je pozabila na druge in mislila samo nanj. Imela sta še štiri hčere in preko dvajset vnukov, fantov in deklet, ki so bili drug lepši od drugega. Ali je tudi nje imela rada? Seveda. Toda sprejemala jih je in odslavljal ne kako ravnodušno, brez radosti in smehljaja, kajti v očeh se ji nikdar niso posušile solze za Rustemom...

Tokmakčija je puhnili goste kolobarje dima in vzdihnil. Rustem — je razpredal misli — je v